

Един ПОСТИГНАТЪ ИДЕАЛЪ

Да вземе човѣкъ учебниците ми, ще се ужаси. Това, че сж много измачкани, още е нищо. То показва колко съм небреженъ и колко слабо понятие имамъ отъ чистота и редъ, но да погледне полетата въ четиритъ имъ страни, направо ще ги хвърли въ печката. Азъ съмъ ги изпълнилъ съ човѣчета, драскалъ съмъ разни фигури и не съмъ мислилъ, че това е осждително за единъ ученикъ, влѣзълъ вече въ прогимназията. Но отъ тия рисунки моитъ другари намираха, че азъ съмъ художникъ и дори завиждаха. Азъ самъ виждахъ, че изкуството да рисувамъ ми се отдава най-много и това ме много ласкаеше. Разбира се по тоя начинъ въ душата ми се очерта единъ неподоризанъ идеалъ: — азъ ще стана художникъ! И това е голѣмо нѣщо. То значи да вземешъ молива и да можемъ всичко да рисуващъ. Има ли по-голѣмо щастие отъ това?

Тоя идеалъ хващаше все по-дълбоки корени. Азъ непрекъснато носѣхъ тевтеръ отъ рисувадни листове и често карахъ приятелитъ си да ми позиратъ. И като имъ давахъ рисункитъ, тѣ се радваха, защото виждаха, че вѣрно съмъ ги рисувалъ. Но единъ день това призвание още по-дълбоко заседна въ душата ми. То бѣше, когато видѣхъ какъ рисува художникътъ Влаевъ.

Бѣше лѣтно време и прозорецътъ на стаята му бѣше отворенъ. Той седѣше до прозореца и рисуваше върху обтегнатата хартия нѣкакъвъ портретъ. Боже мой! Какъвъ ти портретъ? Та това е живъ човѣкъ! Очи, носъ, уста, вежди. . . всичко тѣй плътно, че можешъ съ прѣстъ да го хванешъ. И все пакъ това бѣше креда и нищо повече!

Ясно, напълно ясно е, че азъ ще стана художникъ. Азъ често взимахъ портрети и рисувахъ върху рисувадни хартии. И като ги гледахъ, виждахъ че и азъ съмъ оживилъ мъртвата фотография... — сжщински живи човѣци!

Единъ день... тоя день за мене бѣше сждбоносенъ, защото той ми посочи бждещето и пътя по който трѣбва да вървя. Учителътъ ни по рисуване Георги Шойлевъ ни зададе свободна тема: — Всѣки може да си нарисува каквото желае и да му го донесе. Очевидно той искаше да види кой има дарбата на художникъ, за да спре вниманието си по-добре върху него.

И тѣй всички се отдадохме на работа. Подиръ два деня трѣбваше да занесемъ рисункитъ си.

Азъ взехъ една картичка и се заловихъ да я прерисувамъ.

Гледамъ картичката и като на дланъ виждамъ всичко. Ето го Стаменчо — нарамилъ торбичката пълна съ хлѣбъ, чушки и сирене и потеглилъ къмъ града. Името на картинката бѣше „Къмъ града“. То се е спрѣло отвѣждъ селото на баира, направило сѣнка съ рѣка на чело и упорито гледа къмъ селото. И азъ виждахъ какъ развълнувано диша то и съ каква болка гледа къмъ селото си. Разбира се, то може би отива да се учи на занаятъ? Или може би отива въ гимназията за учение? То е сухо кокалесто момче, съ здраво, набито тѣло, съ стегнати цървули и дълга гуня, метната презъ рамене — подвѣвана отъ вѣтра. Вижда се сжщото — глухо, дребно, мълчаливо, — съ рѣката, която минава край него, съ моста — премѣтналъ старо тѣло отъ брѣгъ на брѣгъ... Надъ баира се виждатъ ниви, а надъ тѣхъ горичката, която се слива съ хоризонта. Тукъ е и червениятъ залѣзъ, тукъ е и извитата пѣтека — трѣгнала по баира и забила край въ селото... Чудесенъ пейзажъ! Азъ рисувамъ и виждамъ какъ стария баща вади отъ кисията дребни пари и подава на момчето си, какъ се е прослзила майката, натжжена отъ раздѣлата, какъ кучето подскача около вѣрния си другаръ и какъ една отъ овцетѣ, които е водило толкова пѣти на паша е застанала до него и го гледа въ лицето, сякашъ го пита нѣма